

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 71

Tuzla, septembar/rujan 2016.

Cijena 1,00 KM

Teme broja:

60. godina LD "Spreča" Kalesija i LD "Majeвица" Srebrenik

20. godina LD "Vjetrenik-Šibošnica" Čelić

Pravilno gazdovanje preduslov uspješnog lova

Evropska iskustva uzgoja lovne divljači

Svjetski dan životinja

Smeđi medvjed

Sajam lova, sportskog streljaštva i života u prirodi IWA-16

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Enver Kurtić (Kalesija)
Salih Terzić (Tuzla)
Mirzet Idrizović (Banovići)
Kemal Sakić (Živinice)
Ismet Memić (Sapna)
Muris Mujedinović (Srebrenik)
Esad Mujanović (Gračanica)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Isajbeg Vejzović (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Mujo Softić (Lukavac)
Nermin Mujkić (Doboj-Istok)
Suljo Mujić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovactk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovac" oslobođen je dijela
poreza na promet

4. oktobar - Svjetski dan životinja

ANIMAL HAPPY DAY

Prvi spomen Svjetskog dana životinja može se naći 1924. godine u zahtjevu njemačkog pisca Henricha Zimmermanna. Prva priredba s tim povodom bila je održana sljedeće godine, 4. oktobra 1925. u Berlinskoj dvorani sportova, a Svjetski dan životinja je proglašen 1931. godine na Konvenciji ekologa u Firenci da bi se naglasio nepovoljan položaj ugroženih vrsta. Centralna ideja ovog dana je postalo isticanje važnosti životinjskih vrsta sa kojima čovjek dijeli planet. Javnim aktivnostima nastoji se stvoriti nova kultura poštovanja i senzibilnosti životinja, koju gaji sve više ljudi u skladu sa svojim mogućnostima, čime bi ovaj svijet postao pravedniji za sve koji u njemu žive. Svjetski dan životinja je posebna prilika za sve koji se brinu o životinjama. Misija je da se proslavi životinjski život u svim njegovim oblicima, proslavi odnos čovječanstva sa životinjskim carstvom, priznati uslovljenost suživota ljudi i životinja uz različite uloge koje životinje imaju u čovjekovu životu, koje unose osjećaj čuda u njegov život, priznati i biti zahvalan za način na koji životinje obogaćuju čovjekov život. Cilj Svjetskog dana životinja je poboljšati standarde životinjskog blagostanja širom svijeta pružajući potporu i sudjelovanjem pojedinaca, grupa i organizacija koje organizirano rade na zaštiti životinjama, kao što su, između ostalih, i lovačka udruženja.

Dva miliona godina stara baština lovačko-sakupljačkog života je uticala na razvoj čovjeka i njegov tjelesni, kulturni i duhovni razvoj. Značaj lova u životu čovjeka polazi najprije od čovjekovog biološkog naslijeđa koje ga nepovratno upućuje na odnos s prirodom. Povezanost čovjeka s prirodom, odnosno prirode sa čovjekom, niti jedna druga vrsta ljudske aktivnosti ne može ponuditi kao lov, kada se shvati da je lov tijesno povezan sa razvojem čovjeka, kada se shvati da je čovjek u 99% vremena svog postojanja bio lovac, kada se shvati da je lov biološka i ekološka nužnost s argumentima moralnog odnosa prema nerazvijenim životinjama (prihrana) i bolesnim jedinkama (planski odstrjel radi regeneracije zdravih prirodnih potencijala i oplemenjivanja vrste), kada se shvati široki spektar aktivnosti lovačkih udruženja u zaštiti životinja i prirode kroz visoku ekološku svijest lovca. Dakle, lov je eksplicitni način povezivanja s prirodom sa svim naporima zaštite divljači i njihovog staništa, odnosno prirode. Čovjek ne čini ništa loše loveći i tako regulirajući ravnotežu u prirodi. Loveći, gajeći životinje, prihranjujući ih i štiteći on se samo vraća svom iskonu, ili bolje, on živi punim životom superiorne ljudske vrste.

Myko In San

Sjednica Upravnog odbora SLD TK Odluke o priznanjima i odlikovanjima

U prostorijama Lovackog društva „Tuzla“ je održana 99. i 100. sjednica Upravnog odbora SLD TK, kojom je predsjedavao Mensur Alić - predsjednik SLD TK, na kojoj su članovi Upravnog odbora, u skladu s Pravilnikom o priznanjima i odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u Tuzlanskom kantonu, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog članica Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, donijeli odluke da se u okviru lovačkih društava dodijele lovačka priznanja i odlikovanja:

LD „TOPLICA“ ŽIVINICE

Lovačka srebrna značka: Ahmedović Dževad

Diploma počasnog člana:

Sakić Kemal, Akšamović Enver, Sofić Alija, Goletić Izet, Husejnović Latif, Čerkezović Džemal, Nukić Džemo, Bošnjaković Jusuf, Džankić Zehrid, Goletić Mevludin, Kolčaković Suljo, Karić Zikrija, Pekmić Izudin, Jusić Rasim, Korajac Sead, Mujčinović Ibrahim, Salihović Bego, Ibrisević Ferid, Nišić Munever i Hrvić Bego.

Lovačka plaketa:

Jašarević Senaid, Nukić Sakib, Vrtačić Kadir, Jahić Osman, Salihović Salih, Bošnjaković Ismet, Smajlović Kasim, Jusić Halid, Mustafić Enver, „KOP-KOMERC“ vl. Nurkić Nedžad, JU TV Živinice, HD-TRUMIĆ Živinice, Općina Živinice, „ZIMEX“ Šerić vl. Aličić Zijad, LU „Podrinje-Janja“.

LD „SPREČA“ KALESIJA

Lovačka bronzana značka:

Hadžić Asim, Hamzić Elvir, Smajlović Mersudin, Omerović Hamzalija, Omerović Irfan, Ahmetbegović Asim, Hasanović Ibrahim, Čamdžić Enes, Hasanović Ismet, Mešić Meho,

Mulaomerović Mujo, Kulović Hariz, Zulić Bahrija, Alić Senad, Hamidović Hamzalija, Kulanić Osman, Kulanić Fuad, Gutić Senad, Zulfić Amir i Valjevac Samir.

Lovačka srebrna značka:

Selmanović Jusuf, Avdić Azim, Bajrić Hasan, Mujkanović Salih, Muhić Asim, Hadžić Sead i Suljkanović Zaim.

Lovačka zlatna značka:

Subašić Hajrudin, Paloš Hariz, Vildić Sead, Mujkanović S. Mehmed, Mujkanović Bećir, Mujkanović M. Mehmed i Mujkanović Smajl.

Diploma počasnog člana:

Hodžić Meho, Beširović Ahmet, Hasanović Ibro, Zejnilović Sulejman, Majdančić Ramiz i Merić Salko.

Lovačka plaketa:

Delić Halid, Valjevac Ismet i Pilavdžić Mehmed.

LD „FAZANKA“ DOBOJ-ISTOK

Lovačka bronzana značka:

Okanović Almedin, Okanović Rasim, Okanović Nedžad, Aljić Osman, Okanović Omer, Suljkanović Nermin, Hadžić Almir, Šuvalić Omer, Dautović Omer, Vehabović Nermin, Delić Nihad, Avdić Miralem, Avdić Damir, Mujić Adis, Hodžić Smajl, Omerčić Dino, Vehabović Ismet i Mrković Hasan.

Lovačka srebrna značka:

Mujkić Nermin i Dervišević Hasan.

Lovačka zlatna značka:

Mehmedović Mustafa, Hrnjičić Sulejman, Hrnjičić Osman i Škrebo Ibrahim.

Lovačka plaketa: Mujić Omer.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Radni sastanak delegacije SLD TK sa lovcima LD „Srndać“ Gračanica

Novoizabrani predsjednik SLD TK – Mensur Alić, u želji i potrebi za neposrednim kontaktom sa lovcima, sa svojim bliskim saradnicima je bio u radnoj posjeti LD „Srndać“ Gračanica. Osim predsjednika, sastanku su prisustvovali Mujo Softić, potpredsjednik SLD TK, Selver Pirić, sekretar SLD TK, članovi Upravnog odbora LD „Srndać“ Gračanica i rukovodioci radnih tijela Društva. Cilj sastanka je da se rukovodstvo SLD TK upozna s aktuelnom problematikom u radu Društva i nađu efikasne mjere da se problemi prevaziđu a rad unaprijedi. Predsjednik LD „Srndać“ – Džemal Jukan,

upoznao je delegaciju Saveza s dosadašnjim izvrsnim rezultatima rada Društva, istakavši da posjeduju gater za obuku lovnih pasa i održavanje utakmica, koji je jedan od najsavremenijih u Jugoistočnoj Evropi.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Ispit za lovočuvare

Dosadašnji pomoćni lovočuvare-volonteri u sekcijama Saveza, krajem maja su polagali stručni ispit za lovočuvare. Ispit je održan u prostorijama LD „Svatovac“ Lukavac gdje je od 31 prijavljenog ispit položilo 26 kandidata. Svemu su prethodila predavanja, odnosno seminari kojima je obuhvaćen kompletan program za obuku lovočuvare. Seminere su održali članovi Komisije za polaganje lovočuvarskog ispita: Čorbić Seid, Selimbašić Senad i Mehmedović Samed.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica

Lovački nišan Doborovci 2016

U povodu tradicionalnog obilježavanja bitke na Monju, Sekcija „Doborovci“ svake godine organizuje lovački nišan – takmičenje u gađanju lovačkom puškom u kružnu metu. Ovogodišnji je održan sredinom avgusta na strelištu u Doborovcima. Takmičilo se 75 lovaca i to tako što je njih 40 gađalo sačmom, a 35 brenekom. Ovo je poseban vid doprinosa razvoja i unapređenja lovstva, tim prije što su svi lovci pokazali izuzetne streljačke vještine i postigli zavidne rezultate. U gađanju lovačkom puškom u kružnu metu sačmom najbolji lovci su bili i osvojili prva tri mjesta: 1. Ahmetović Rasim iz Doborovaca, 2. Jukić Džemal, predsjednik LD „Srndać“ Gračanica i 3. Skopljak Adem iz Sladne. U gađanju lovačkom puškom u kružnu metu brenekom najbolji lovci su bili i osvojili prva tri mjesta: 1. Kovačević Mirsad iz Sladne, 2. Kovačević Alija iz Sokola i 3. Omerović Zikrija iz Džakula. Najbolji strijelci u svakoj disciplini su dobili prigodne diplome i novčane nagrade. Mehmed Okanović, predsjednik LS „Doborovci“, po završetku lovačkog nišana, zahvalio se svim učesnicima, a Džemal Jukan, predsjednik Društva, zahvalio se na ovako uspješno održanom lovačkom nišanu. Druženje je nastavljeno uz jelo i piće koje su pripremili organizatori manifestacije – vrijedni lovci LS „Doborovci“.

Mehmed Okanović

Komisija za lovnu kinologiju LD „Tuzla“ IV smotra lovnih pasa

U organizaciji LD „Tuzla“ i realizaciji Komisije za lovnu kinologiju, u okviru tradicionalne manifestacije Lovački susreti „Stara Majeвица“, u prelijepom prirodnom ambijentu na prostoru ispred Lovačkog doma na Staroj Majeвици, održana je IV smotra lovnih pasa. Manifestaciju i reviju je svojim prisustvom i suđenjem uvećao Ahmed Bešlić, najstariji i najiskusniji kinolog u državi i šire, a prije svega veliki prijatelj svih nas istinskih zaljubljenika u lovne pse.

za najljepšeg psa-ženke, od kojih su se birali pobjednici pasmina, a oni su učestvovali u izboru za najljepšeg psa revije. Za sve pobjednike pasmina su obezbjeđene medalje, a za prva tri mjesta pehari. Kvalitet pasa je bila na zavidnom nivou, tako da u narednom periodu postoje ambicije da preraste u Specijalku lovačkih pasa na nivou Saveza LD TK.

Ocijenjeno je 67 lovnih pasa, a poredak je: I Posavski gonič, pas Krki Maks, vl. Malkočević Džemal (LS „Lipnica“),

Rb	Pasmina	Odličan(5)	Vrlo dobar(4)	Dobar(3)	Dobar (3)Z.P	Nedovoljan
1.	Srpski gonič	1				
2.	Bigl	1				
3.	Istarski kratkodlaki gonič	1	2			
4.	Srpski trobojni gonič	10	8	1		
5.	Bavarski krvosljednik	5				
6.	Istarski oštrodlaki gonič	3	1			
7.	Bosanski oštrodlaki gonič	4				
8.	Posavski gonič	20	9	1		
	Ukupno	45	20	2		

Komisija je radila u sastavu: Bešlić Ahmed, Lamešić Mirko, Delić Eldar (predsjednik), Marić Dragan i Nikić Anto. Revija je protekla u izuzetno korektnom odnosu lovaca i sudija, organizacija je bila na zavidnom nivou, a koncept izbora pobjednika revije je urađen tako da su svi odlično ocijenjeni psi po svojim pasminama učestvovali u izboru

II Srpski trobojni gonič, pas Brnjo, vl. Imamović Hasib (LS „Dokanj“) i III Bigl, ženka Luna, vl. Hasić Bajazid (LS „Obodnica-Dragnja“).

Eldar Delić

Predsjednik Komisije za lovnu kinologiju LD „Tuzla“

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica

Husin prvi srndać

Poštujući lovni kalendar članovi LS „Džakule“ su uspješno organizovali lov na srndaća, a najsrećniji i najvještiji je bio Husein Huso Fatmić, aktivan lovac od 1991. godine. Srndać je pao na lokalitetu Studenac i težio je 20 kg. Huso potiče iz porodice u kojoj je lov tradicija, a ovaj trofej mu je prvi veći mada mu je lovačka karijera bogata trofejima. Fuad Sulejmanović, predsjednik Sekcije, za Husu kaže da je lovac za primjer u svim domenima aktivnosti i da rado učestvuje u svim akcijama koje organizuje Društvo i Sekcija.

Fikret Ahmetbašić

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše: Ahmet Beširović
Sekretar LD „Spreča“ Kalesija

Šezdeset godina postojanja i uspješnog rada

Svečanom Skupštinom, večerom i prigodnim druženjima i manifestacijama obilježeno je 60 godina postojanja i uspješnog rada LD „Spreča“ Kalesija. U povodu ovog značajnog jubileja, u BKC-u „Alija Izetbegović“ u Kalesiji, održana je svečana Skupština na kojoj su pored članova Društva učestvovali i uvaženi gosti iz drugih lovačkih društava, privrednog i političkog života Kantona, kao što su predsjednik i sekretar SLD TK, članovi Upravnog odbora i radnih tijela Saveza, načelnik Općine Kalesija, ministar Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK i

drugi zvaničnici. Prisutnima su dobrodošlicu zaželjeli Enver Kurtić, predsjednik LD „Spreča“ Kalesija i Mensur Alić, predsjednik SLD TK. Uručena su priznanja, odlikovanja i zahvalnice zaslužnima za razvoj i unapređenje lovstva, od strane Saveza LD TK; 20 bronzanih, 7 srebrenih i 7 zlatnih znački, proglašeno je 6 počasnih članova, dodijeljene su

3 plakete, a i 9 povelja Društva: ranijim predsjednicima Društva (Fazlić Nurija, Bećirović Šemso i Omerović Rasim), potom SLD TK, PU Kalesija, Općini Kalesija, Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK, te Selmbašić Senadu i Čorbić Seidu. U ime nagrađenih se zahvalio Rasim Omerović. Nakon svečane Skupštine druženje je nastavljeno u restoranu „Polo“ u Dubnici, gdje je organizovana svečana večera i muzika, a sutradan, u izletištu Grabik, upriličeno je lovačko druženje za sve lovce i druge građane. Lovačko društvo „Spreča“ Kalesija je obezbijedilo lovački paprikaš za oko 300 prisutnih, a za to se pobrinuo profesionalni kuhar Mehmedović Halid, počasni član Društva. U velikom šatoru je veselo druženje, uz muziku, potrajalo sve do kasno uveče.

U povodu jubileja je održano i pojedinačno i ekipno takmičenje gađanja brenekom iz lovačke puške, između sekcija. Pobjednici, ekipno: 1. LS „Vukovije“, 2. LS „Hrasno“, 3. LS „Rainci“, a pojedinačno 1. Čatić Almir, 2. Baručić Edin i 3. Mustafić Samid. Pobjednicima su dodijeljene diplome.

Avdulah odstrijelio srndaća kapitalca

Avdulah Mujdić, član LD „Spreča“ Kalesija od 1997. godine, zaposlen je u Švicarskoj, ali dolazi u svoju Kalesiju kada god mu se ukaže prilika za druženje i lov sa kolegama lovcima. Do sada je imao prilika za odstrjel srndaća, ali

nije imao sreće. Ove godine je čvrsto odlučio da iskoristi priliku ako mu se ukaže. Početkom jula, tokom večernjeg osmatranja, na obroncima Majevice je locirao izuzetno kvalitetno grlo srndaća. Sutradan, rano ujutro, sačekao ga je i dok je nišanio shvatio je da se radi o kapitalnom primjerku kakav se rijetko viđa u lovištu. Kada je u samo svitanje uslijedio pucanj nije vjerovao da je pogodio. Srndać se blago izvio i pao. Avdulah je bio presretan. Obavijestio je kolege pa kada se grupa okupila nastalo je slavlje i čestitanje na odstrjelu srndaća velike trofejne vrijednosti.

Hasin jubilarni odstrjel

Davne 1980. godine Haso Hasanović iz Miljanovaca je postao član LD „Spreča“ Kalesija. Uz oca Huseina, koji je sa nekolicinom prijatelja formirao Lovačko društvo prije 60 godina, Haso je naučio sve čari i tajne lova. Od samog početka aktivnog lovovanja doprinosi unapređenju lovstva na našim područjima. U svojoj lovačkoj karijeri je obavljao niz dužnosti u Sekciji „Rainci“ i LD „Spreča“. Pored niza odlikovanja, od 2012. godine je dobitnik je najvećeg lovačkog priznanja - počasni lovac. Haso (kod kolega lovaca poznatiji kao Haso BokERICA), kao vrstan poznavalac divljači je imao niz uspješnih odstrjela razne i trofejne divljači. I ovogodišnja lovna sezona na srndaća je bila uspješna za Hasu. – U drugoj polovini jula, u rejonu lovišta LS „Rainci“, zvanom Dolovi, na jutarnjoj čeki, Haso je dočekao svog svog jubilarnog, dvadesetog srndaća. Nakon osmatranja i procjene da se radi o zreloom i trofejnom grlu, iz prve je pogodio. Sreći nije bilo kraja. Jubilarni odstrjel je bio kapitalan primjerak. Nakon objave

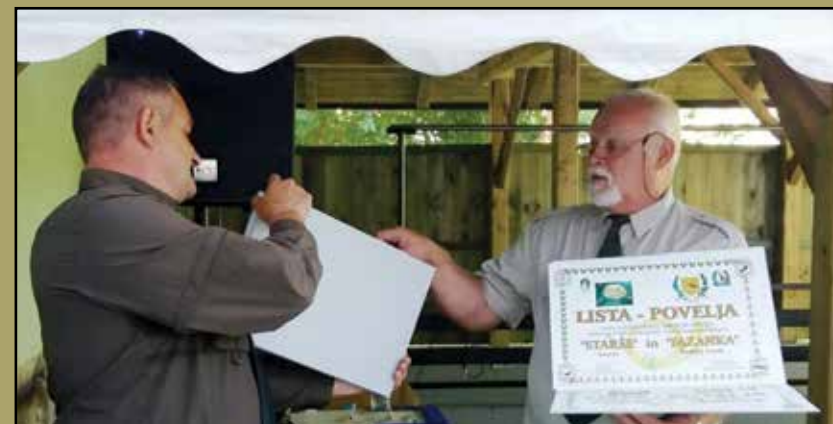
odstrjela, oduševljenja i čestitanja kolega lovaca, svi su htjeli fotografiju više, jer rekoše da odavno ovakav srndać, visoke trofejne vrijednosti, nije odstrijeljen. Haso je iskazivao sreću kao da mu je prvi odstrjel. Kaže „uz jubilarnih 60 godina Društva moro je pasti i jubilarni 20 srndać“, i još kaže da su mi svi dosadašnji primjerci bili „šesterici“. Nikada nije htio odstrijeliti mlađe grlo, „šilju“, „vilaša“ i slično. Interesantno, humano i istinito. Nakon odstrjela, druženje je nastavljeno do uveče, kod lovačke kuće u Lipovicama.

Lovačko društvo „Fazanka“ Doboj-Istok

Bratimljenje sa Slovencima

Već duže vrijeme LD „Faznaka“ Doboj-Istok ostvaruje dobru saradnju sa lovačkim društvima širom Evropske Unije. Krajem avgusta, delegacija Društva, na čelu sa predsjednikom Mujkić Nerminom, boravila je u Sloveniji radi bratimljenja sa LD „Starše“. Taj dan naši prijatelji iz Slovenije su obilježavali 70 godina od osnivanja Lovačkog društva u predgrađu Maribora. Među mnogobrojnim zvanicama prisutnima se obratio i predsjednik Mujkić i uz srdačne pozdrave prijateljima čestitao dugu tradiciju lovovanja. Povelje o bratimljenju su potpisane na obostrano zadovoljstvo pa se nastavilo s veselim druženjem.

Nermin Džebić

Svečana Skupština povodom 20 godina postojanja

Povodom dvije decenije postojanja i uspješnog rada LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, u prostorijama restorana „Čelićanka“ u Čeliću, održana je svečana Skupština društva. Svečanu sjednicu, posvećenu jubileju, otvorio je Sulejman Mujić, predsjednik Društva, kojom prilikom je pozdravio sve prisutne članove i goste, čestitao značajan jubilej te svima poželio dobro zdravlje, dobar pogled, a najstarijim i počasnim lovcima još puno godina dobrog i nezaboravnog lova.

Uvodni referat je podnio Faruk Mehanović, glavni lovovođa, koji je biranim riječima i u najkraćim crtama pomenio događaje kroz koje je Društvo prolazilo od svog osnivanja do danas, posebno se osvrnuvši na uspjehe, probleme i buduće aktivnosti članstva, prvenstveno na uzgoju i zaštiti divljači, zaštiti flore i faune i unapređenju lovstva.

U nastavku svečane Skupštine najzaslužnijim članovima Društva su uručena priznanja i odlikovanja. Uručene su i

zahvalnice onima koji su svojim radom i donacijama doprinijeli da LD „Vjetrenik-Šibošnica“ bude još uspješnije. Ovom prilikom diplomu počasnog lovca, kao najveće lovačko priznanje, dobili su: Smajić Ibrahim (LS „Šibošnica“), Livadić Husein (LS „Vražići“) i Bešić Ahmet (LS „Ratkovići“). Lovačke plakete SLD TK su dobili: Mehanović Faruk (LS „Čelić“) i Glibanović Šemsudin (LS „Ratkovići“). Diplome i priznanja je uručio je Čorbić Seid, predsjednik Savjeta za lovstvo SLD TK, dok je zahvalnice uručio Sulejman Mujić, predsjednik Društva.

U ime nagrađenih se zahvalio Livadić Husein, istakavši da će im dodijeljena odlikovanja i priznanja biti podstrek za još veći rad i angažman na planu uzgoja i zaštite divljači, kao i drugih aktivnosti od interesa za razvoj i afirmaciju lovstva.

Nakon završetka oficijelnog dijela svečane Skupštine, obilježavanje 20 godina postojanja i rada LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić je nastavljeno uz zajedničku večeru i veselo druženje, uz pjesmu i muziku.

Komisija za informisanje
L.D. „Vjetrenik-Šibošnica“

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić Otac i sin počasni lovci

Lovačka sekcija „Vražići“ se ponosi što u svojim redovima ima najstarijeg lovca po godinama i lovačkom stažu u LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić. To je počasni član Livadić Suljo zvani Zuka, rođen 1922. u Vražićima, općina Čelić. Suljo je skoro sedam decenija član Sekcije „Vražići“ i jedan je od njenih osnivača zajedno sa Šećkanović Ibrahimom zvani Kuna, Slomić Beganom, Salkić Salihom zvani Šahbeg, Kovačević Muharemom, Mujkić Sulejmanom i drugim čijih se imena Suljo ne može sjetiti, a kaže da je Salkić Ibrahim prvi i najstariji lovac u Vražićima. U svom dugogodišnjem lovačkom stažu Zuka je obavljao mnoge dužnosti, kako u sekciji, tako i u LD „Majeвица“ Lopare, kome je do posljednjeg odbrambeno-oslobodilačkog domovinskog rata pripadala i Sekcija „Vražići“. Tako je Suljo nekoliko puta obavljao dužnost predsjednika LS „Vražići“, početkom 90-tih godina prošlog vijeka je bio predsjednik Predsjedništva LD „Majeвица“ Lopare. Važno je pomenuti da je Zuka, kao pripadnik NOP-a, dao doprinos u slamanju fašizma na prostoru bivše Jugoslavije. Za svoj doprinos na uzgoju i zaštiti divljači, unapređenju lovstva i afirmaciji Sekcije „Vražići“, Suljo je nagrađen mnogim priznanjima i odlikovanjima, kao i najvećim lovačkim priznanjem - počasni lovac.

Govoreći o svojoj dugoj lovačkoj karijeri Suljo se sjeća dobrih lovova, lovačkih sjela i druženja sa lovcima iz Brčkog, Tuzle, Sarajeva, Beograda ... Sjeća se kako su mu u lov na zeca i divlje svinje često dolazili Bukvica Abdulah, poznati liječnik i Brčkog i

Pađan Džozef, porijeklom Židov, svojevremeno ugledni i poznati trgovac i bankar iz Brčkog. Na taj vakat lovovanja podsjećaju mnoge fotografije koje krase Suljinu kuću u kojoj živi sa suprugom Mujesiriom, sinom Huseinom i snahom Enverom.

Prije više od 30 godina imao sam zadovoljstvo, kao mlad lovac, loviti zeca sa Suljom i njegovom grupom. Loviti i družiti se sa Suljom je bila čast i privilegija. Posebno je bilo impresivno druženje poslije lova i Zukino poučno i zanimljivo pripovijedanje o lovu, nikad suviše i dosadno. Suljine vrline otvarale su mu vrata kod svih dobronamjernih ljudi, zbog čega je izuzetno cijenjen i poštovan i kao čovjek i kao lovac.

Ljubav prema lovu i prirodi od Sulje su naslijedili njegovi sinovi blizanci Husein i Hasan, kao i unuk Livadić Sabahudin. Husein je početkom ove godine takođe dobio diplomu počasnog lovca, dok su Hasan i Sabahudin svoju lovačku karijeru nastavili u Detroitu (SAD). Osim toga „ičkiju“ za lovom od Sulje je naslijedio i Suljin bliži rođak Livadić Halid, takođe uzoran i cijenjen član LD „Vjetrenik-Šibošnica“. Prije nekoliko godina, u znak poštovanja u uvažavanja, dječaci koji žive u Suljinom komšiluku spjevali su stih: „Što je lovaca okolo Čelića najbolja je loza Livadića“.

Hazim Mujkić

Lovački dom zablistao punim sjajem

Upravni odbor LD „Zelemboj“ Banovići je realizirao svoju odluku o konačnom završetku izgradnje, odnosno uređenja lovačkog doma na Marinom brdu, uz učešće velikog broja lovaca, a izvođač radova je bio GPP Banovići. Uloženo je preko 30 hiljada KM da bi za nepunih pet mjeseci dom dobio sasvim novi izgled. Njegova ljepota i funkcionalnost stvorili su uvjete za razvoj lovnog turizma i još bolje gazdovanje lovištem. Društvo nastavlja aktivnosti na uređenju platoa oko doma, uređenja prilaznog puta i realizaciji njegovog vodosnabdijevanja. Uređuju se i okolni lovno-tehnički objekti, a kompletna realizacija ovog projekta će sigurno uticati na razvoj lovstva i turizma u općini Banovići.

Mihret Herić
Sekretar LD „Zelemboj“ Banovići

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići Sukijev vrijedan trofej

Za petnaestak godina lovačkog staža Suad Suki Rahmanović uživa u prirodi i druženju. Ulov mu nije prioritet, ali je jedan od nositelja lovačkih aktivnosti u LD „Zelemboj“ i LS „Repnik-Radina“. Suki je predsjednik Komisije za ocjenu lovačkih trofeja, član je Uprave Društva i obavlja poslove lovučuvaravolontera. Krajem juna, zajedno sa kolegama iz Sekcije, tokom izviđanja u lovištu Velika Ribnica, uočio je dobar primjerak srndača. Grupovođa i lovci su se odlučili na odstrjel, a sutradan je i realiziran. Spretan i sretan je bio upravo Suki, koji je srndača oborio jednim metkom. Nakon okupljanja i čestitanja na zbornom mjestu, uslijedilo je veselo druženje.

Mihret Herić
Sekretar LD „Zelemboj“ Banovići

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna Adžo opet strijelac

Na fotografiji su lovci Grupe „Kraljevići“: Hrustan, Dude, Ševko, Šahman, Muharem i Osman i pored srndača Fahrudin i Adem, koji su imali uspješan prvi dan otvaranja lova na srndača. Strijelac je bio Fahrudin Adžo Memić. Adžo to ovako opisuje: „Hodam po Kupušnjaku, gledam ima li će gljiva, eto me do livade poznatoj po srnećoj divljači, a i sretna mi jer sam u njoj prošle godine odstrijelio srndača. Idem, zastanem i ugledam nešto. Kroz dvogled vidim da je srndač. Obuze me toplina od rogova mu. Daleko malo manje od 155 metara. Ne vidi on mene, mirno pase a ja se nešto uzbihuzurio. Postavim karabin na bagremić, podesim optiku pa opet gledam, hoću-neću. Opet nanišanim i opalim. Pogodim ga u vrat gdje sam i nišanio“.

Said Smajlović

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Na izgradnji lovačke kuće

Lovci grupe „Vitnica“ jedni su od najaktivnijih u LD „HMC“. Imaju 25 člana i četvoricu u podmlatku. Grupovođa je Elvir Garibović. Izgradili su pet visokih čeka i dva hranilišta za crnu divljač. Na fotografiji su nosioci radova na izgradnji lovačke kuće u rejonu Bareš: Ismet, Hasid, Enes, Mirso, donator Hazim Kahrmanović.

Odstrijelili pet srndaća

Krajem jula, u jednom jutru, lovci Sapne su u rejonu Balkovica-Kobilići-Zavid-Prapatnice odstrijelili pet srndaća, među kojima su tri trofejna. Mirnu i vještu ruku su imali: Sabit Memić, Rešid Omerović, Senad Muharemović, Mušo Salihović (počasni član) i Hazim Smajlović.

Vrijedna braća iz Goduša

Braća Omrović su veoma vrijedni i aktivni lovci iz Grupe „Goduš“. Na fotografiji je Huso sa svojom braćom u lovu na srndaća.

Radovi na nastrešnici

Lovci Grupe „Sapna“ ako nisu u lovu jesu u radnim akcijama koje predvodi Ismet Memić, predsjednik LD „HMC“. Na fotografiji su članovi LG „Sapna“ nakon radova na izgradnji nastrešnice u rejonu Nikolića luka.

Ibro Memić

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik Pravilno gazdovanje kao preduslov uspješnog lova

Lovačka sekcija „Zahirovići“ koja djeluje i radi u okviru Revira III - LD „Majevica“ Srebrenik, organizirala je 23. i 24. jula ove godine uspješan lov na srneću divljač. Organizacija lova povjerena je iskusnim lovcima ove Sekcije koji su dan prije na lokalitetu Okresanica - Ključ - Zapade na Majevici proveli izviđanje i utvrdili pogodno mjesto na kojem su stacionirani kvalitetni primjerci ove plemenite divljači. Iste večeri lovci su se okupili ispred lovačke kuće na Okresanici. Druženje nije prošlo bez lovačkih priča, šala i viceva.

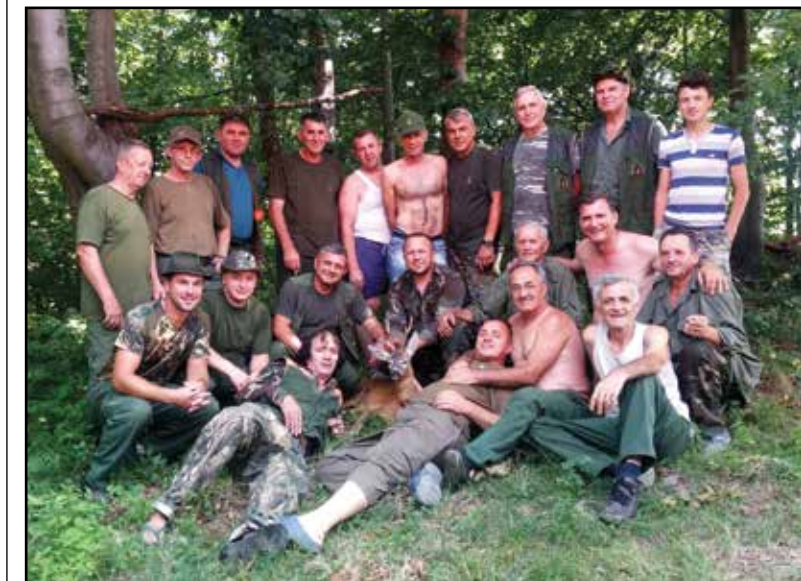
Jutarnji lov u nedjelju započeo je u šest sati po veoma lijepom vremenu i ugodnom planinskom zraku na nadmorskoj visini od preko 800 m. Najuspješniji je bio Osmanović Bekrija, član Sekcije „Zahirovići“, koji je samo sat i po od početka lova odstrijelio kvalitetan primjerak srndaća - šesterca. U lovu su učestvovali i članovi drugih lovačkih sekcija, koji su u prijatnoj atmosferi i riječima dobrodošlice ugošćeni od strane domaćina. U lovu su učestvovali: Smajlović Sead, Avdo, Sulejman, Raif, Hazim, Mujo i Ćazim, Muminović Fezad, Osmanović Bekrija, Zikrija i Samed, Bečić Mahmut i Enes, Hodžić Mevludin, Džanić Rizah, Sinanović Mustafa, Hamidović Sead i Muharem, Fejzić Rašid, Huremović Esad i Zijad, Nišić Enes, Karić Rifet, Zahirović Miralem, Imširović Elvis, Josipović Marijan, Tadić Ilija i Mehmedović Samed.

Nakon izvršenog odstrijela uz stručnu pratnju Kurtić Saida, takođe člana LS „Zahirovići“, ostali učesnici u lovu su obaviješteni da je lov završen, nakon čega je uslijedilo vraćanje na zbornu mjesto i okupljanje radi proslave uspješnog lova ispred lovačke kuće. Uz lovački kotlić i

druga prikladna jela, druženje lovaca je trajalo cijeli dan, nakon čega su se učesnici lova razišli.

Ono što u svemu impresionira je drugarstvo, zajedništvo i sloga lovaca Sekcije „Zahirovići“, koji su se potrudili da gostima iz drugih sekcija obezbijede adekvatan i udoban smještaj u pomenutom planinskom objektu, a hvale vrijedna je i urednost ovog objekta i lovišta, počev od kvalitetno postavljenih putokaza, uređenih lovačkih staza, solila i pojila za srneću i drugu divljač koja obitava u ovim planinskim predjelima. Bogatstvo i ljepota koje nudi planina Majevica omogućilo je da svi učesnici lova

uživaju u njenim prirodnim ljepotama, gdje je utočište našao vrlo značajan broj plemenite divljači. Pravilnim gazdovanjem, stalnom brigom za divljač, a posebno brigom za njen podmladak, obogaćuje se lovište i stvaraju preduslovi da se i u budućnosti može vrlo uspješno organizirati lov ove plemenite i atraktivne lovne divljači.

Samed Mehmedović

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik Predsjednici tokom 60 godina postojanja

Ove godine LD „Majevica“ Srebrenik obilježava 60. godina postojanja i uspješnog rada. Dakle, osnovano je 1956. godine kada je imalo 14 članova, a prvi predsjednik je bio Safet Ramić. Do danas funkciju predsjednika su obnašali: Ramić Safet, Salkić Osman, Jašarević Ibrahim, Mustafić Zehrudin, Suljić Safet, Ibrišimović Nihad, Mujedinović Muharem, Ćosić Zuhdija, Jukan Husejn, Mehmedović Enver, Sarajlić Hasan, Mehmedović Samed

(svi na zajedničkoj fotografiji) i Mujedinović Muris (aktuelni predsjednik). Neki su zauvijek napustili redove Društva: Ramić Safet, Salkić Osman, Jašarević Ibrahim, Mujedinović Muharem i Sarajlić Hasan. Na drugoj fotografiji je sadašnji predsjednik Muris Mujedinović, prilikom puštanja zečeva u lovište Gradina, dok je obavljao dužnost glavnog lovovođe.

Tehnička služba

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Zajednički lov Čelićana i Tuzlaka

U domaćinskoj organizaciji lovaca LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, a povodom zatvaranja lova na srndaća, Čelićani i Tuzlaci su imali nezaboravno druženje. Čelićani, odnosno lovci sekcija „Brnjik“, „Vražići“ i

„Ratkovići“ zaista su lijepo ugostili kolege iz Tuzle, lovce iz Sekcije „Solina“ i upriličili lov na Majevici u kojem je Senahid Pirić odstrijelio vrijedan primjerak srndaća.

Senahid Pirić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Zečije divljači sve manje, a srneća sve kvalitetnija

Prebrojavanjem divljači posljednjih a i ove lovne godine, utvrđeno je da je smanjen broj zečeva u lovištu LD „Jelen“ Gradačac. Neki neodgovorni lovci su se oglušili na ovu činjenicu, ali je preovladao razum pa je, na prijedlog nekih sekcija i Stručne službe Društva, Skupština donijela Odluku o kupovini i unosu zečije i fazanske divljači. U julu su zečevi kupljeni i uneseni u lovište uz organizirano čuvanje od predatora. Pet zečeva je uneseno u komercijalno lovište Gušte. Nešto ranije je nabavljeno i uneseno matično jato fazanske divljači, a u avgustu je kupljeno 800 komada fazana u starosti od devet nedjelja. Podijeljeni su sekcijama koje su organizirale prihranu i zaštitu.

Godišnjim Planom gazdovanja za 2016./17. godinu odobren je odstrjel 20 grla srndaća u lovištu Društva. Lov je uspješno obavljen i u četiri lovna dana je odstrijeljeno planiranih 20 grla. Pregledom trofeja Komisija za ocjenu kvaliteta rogovlja je utvrdila da su ove lovne godine trofeji kvalitetniji u odnosu na prošlu. Ove godine su najvještiji i najsretniji bili mladi lovci iz Sekcije „Bukva“: Almir Huseinbašić i Amir Nezić. Oni su sredinom jula odstrijelili dva trofejna srndaća (na fotografiji) koji su poslije kiše izašli na ispašu u lovištu Zelinje.

Fahrudin Gromić

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: Selver Pirić

Vanredna Skupština

Sredinom juna je održana vanredna, odnosno tematska sjednica Skupštine LD „Tuzla“ na kojoj su bili prisutni svi delegati a u sklopu tri tačke dnevnog reda delegati su

usvojili izmjene i i dopune Statuta Društva i izmjene i dopune Pravilnika o materijalnoj odgovornosti.

Šareni sajam u Grabovici

Dobru saradnju lokalne zajednice i lovaca pokazao je i Šareni sajam, kojeg tradicionalno organizuje tuzlanska MZ Grabovica. Pored aktiva iz MZ na ovoj društvenoj manifestaciji su učestvovali i izviđači, kao i lovci LS „Brčanska Malta“ čiji veći broj članova upravo i živi na prostoru ove mjesne zajednice. Lovci su ove godine upriličili izložbu svojih trofeja, koji su naročito obradovali

najmlađe posjetioce a za one starije lovci su pripremili i servirali čuveni lovački gulaš. Sekcija je takođe uzela učešća i u takmičenjima u šahu i nogometu. Lovci „Brčanske Malte“ nisu bili sami jer su im u pomoć pritekli

i kolege iz susjednih sekcija „Dokanj“ i „Solina“. Na kraju je bila priređena i roštiljijada za koju se pobrinula mesna industrija „Menprom“.

Nastrešnica Bajta

Članovi LS „Gornja Tuzla“ vlastitim sredstvima su izgradili zatvorenu, veoma funkcionalnu nastrešnicu koju su od milja nazvali Bajta. Izgradili su je lovci sa fotografije: Admir, Hamza, Džafer, Ekrem, Amir, Seid, Haris, Mladen i Damir. Prvi koji su imali priliku da koriste Bajtu su gosti iz Ključa, odnosno lovci LD „Srna-Grmeč“, povodom otvaranja lova na srndaća.

Evropska iskustva

Kako sačuvati jarebice

Podizanjem remiza, zabranom paljenja ostataka vegetacije, većom kontrolom primjene hemijskih sredstava u poljoprivredi, pravilnim zimskim prihranjivanjem, mogu se donekle popraviti uslovi za preživljavanje jarebica u lovištu, međutim, ne treba vjerovati da će se time značajnije smanjiti zimski gubici. Hvatanje i prezimljavanje jarebica u zimovnicima uticalo je negativno na brojnost jarebica u nekim zemljama u okruženju. Jarebica je vrlo osjetljiva ptica i njeno hvatanje, transportovanje i držanje u zatvorenom prostoru predstavlja uzrok stresa. Tehnologija proizvodnje jarebica je savladana prije više od 30 godina. Međutim, što se tiče ispuštanja vještački odgojenih jarebica radi povećanja gustine postojećih lokalnih populacija ili radi reintrodukcije, tu su u Evropi postignuti ohrabrujući rezultati s različitim načinima ispuštanja, a tiču se prije svega sljedećeg:

- naseljavati u što većem broju (najmanje 100 ptica) i to po mogućnosti 10 ptica (pet parova) na 100 ha poljoprivrednog zemljišta, i to najmanje tri godine uzastopno,
- naseljavati u lovištu, na terenima gde nestaje divlje populacije i u kojima su uslovi za opstanak, skrivanje i mir povoljni,
- obezbijediti kontinuiranu redukciju svih vrsta predatora,
- puštanje odraslih jarebica u lovište treba da bude u februaru (najkasnije do polovine marta) u zavisnosti od klimatskih prilika, ali svakako prije odvajanja u parove. Ako se puštaju odrasle jarebice u jesen, treba da se sedam dana drže u volijerama za aklimatizaciju ili sanducima u kojima u hranilicama ima odgovarajuće hrane na koju su jarebice navikle (najbolje zrnaste), da bi se privikle i prilagodile uslovima u novoj životnoj sredini,
- ne treba puštati u lovište jarebice mlađe od 12 nedjelja jer su gubici veliki.

Na osnovu dugogodišnjih istraživanja došlo se do zaključka da je starost jarebica u vrijeme puštanja veoma značajan faktor koji utiče na broj uginuća i time svakako na procenat preživljavanja. U ovom smislu su i rađena istraživanja sa uzrastom jarebica od 11 do 15 nedjelja, koje su puštene istovremeno iz korpi i iz volijera. Analiziranjem cijelog materijala takođe se pokazalo da razliku u preživljavanju jarebica starih 12 i 13 nedjelja nije moguće dokazati i da rezultate za 12 nedjelja i 13 nedjelja treba smatrati jednakim, kao i za 14 i 15 nedjelja. Zato su ovi istraživači podijelili starosne grupe jarebica na: 11 nedjelja uzrasta (kao minimalna starost za puštanje), 12 do 13 nedjelja uzrasta, odnosno 13 nedjelja uzrasta, 14 do 15 nedjelja starosti, odnosno 15 nedjelja uzrasta. Analizom uticaja načina puštanja na preživljavanje jarebica utvrđeno je da kod ptica iste starosti (iste starosne grupe) puštanje iz volijera daje mnogo bolje rezultate u preživljavanju, nego puštanje iz transportnih korpi (gajbi). Značaj načina puštanja, međutim, dolazi do izražaja kod najmlađih starosnih grupa, dok je kod najstarijih jarebica skoro zanemarljiv. Može se, na osnovu ovih istraživanja i evidentnih rezultata, konstatovati da puštanje iz volijera daje kod 11 nedjeljnih

jarebica za 16-19% bolje rezultate nego ispuštanje iz korpi. Kod 13 nedjeljnih ta razlika pada na 10-17%, a kod 15 nedjeljnih jarebica dostiže samo 3-7%.

Uticaj datuma puštanja na stepen preživljavanja nije jednostavno izraziti. To je u tijesnoj vezi sa starošću jarebice u trenutku puštanja, a time sa njihovim uzrastom. Prema rezultatima koji proveravaju uticaj mjeseca puštanja na značaj razlike u preživljavanju ispostavlja se da je puštanje u avgustu nepovoljno, a u septembru i oktobru optimalno. Dakle, kasniji mjesec puštanja pri istoj starosti bi bio povoljniji, s obzirom na dostizanje procenta preživljavanja. Pored određene naznake o uticaju mjeseca puštanja kao faktora, naglašava se da mjesec kao takav ne može da bude vodilja za ispuštanje. Ne može se praksi preporučiti mjesec puštanja, već starost jarebica, koja je značajan dominirajući faktor pri preživljavanju. Uputstvo da se naseljavanje radi prema kalendaru bi, naime, moglo da dovede do suvišnih gubitaka. Dominirajući faktor koji bitno utiče na preživljavanje je starost jarebice u trenutku ispuštanja. Pomoću tog faktora se procenjuje kako će se odvijati dalji život jarebica u pojedinim starosnim grupama, koliko jarebica će

preživjeti određeno vrijeme, kakav će biti procenat uginuća i koju starost mogu doživjeti. Prvi momenat koji se odražava na život puštenih jarebica, a u zavisnosti je od njihove starosti je kritični period od dva mjeseca poslije puštanja. U ovom periodu nastaju najveći gubici na 11 nedjeljnim jarebicama (81,30%), manji gubici su na 13 nedjeljnim jarebicama (72,30%) i najniži gubici na ovom ogledu su utvrđeni kod 15 nedjeljnih jarebica (35,70%). U sasvim obrnutom slučaju je procenat preživljavanja tako da kod 11

nedjeljnih jarebica dalji period preživi 18,70%, kod 13 nedjeljnih jarebica 27,70 % i kod 15 nedjeljnih 64,30%. Na osnovu ovih istraživanja pri vrednovanju starosti u periodu (kraj februara), kada kod jarebica počinje prva faza razmnožavanja, pretpostavlja se da od 11 nedjelja starih pilića 12,40% ima nade da preživi do sljedećeg perioda razmnožavanja (87,60% uginuće). Od 13 nedjeljnih pilića preživi 17,10% (82,90% uginuće), a od 15 nedjeljnih pilića u gniježđenju može učestvovati 34,10% (65,90% uginuće).

Na osnovu ovih istraživanja utvrđen je prosječni mjesečni procenat uginuća za pojedine starosne grupe poslije preživljavanja kritičnog perioda. Pokazalo se da prosječni mjesečni procenat uginuća raste u sasvim obrnutom redosljedu, tj. da kod 11 nedjeljnih jarebica iznosi 1,70%, kod 13 nedjeljnih raste na 2,60% i kod 15 nedjeljnih dostiže 5,8%.

Nameće se pitanje: ne dolazi li možda do izražaja neki „unutrašnji mehanizam” pa da u određenom trenutku počinje da utiče kao regulacioni faktor daljeg života jarebica. Za praktično korišćenje rezultata istraživanja u Čehoslovačkoj može se konstatovati da su dosadašnja uputstva za puštanje jarebica starosti 9-10 nedjelja (ili mladih) krajnje neekonomična. Bolji rezultati su postignuti puštanjem 15 nedjeljnih jarebica koje su za promjenu u životu fizički mnogo bolje pripremljene i koje garantuju mnogo bolje rezultate u preživljavanju.

Na području Češke, gdje je takođe došlo do smanjenja populacije zbog razvoja poljoprivrede i upotrebe hemijskih sredstava, napravljena je studija temeljena na uređenju staništa. Istraživanje je sprovedeno oko Praga gdje postoji pojas od 160 km2 neobrađene zemlje smještene između grada i poljoprivrednog zemljišta, ostavljena za rast grada. Prvenstveni cilj studije je bio utvrditi atraktivnost staništa za gniježđenje jarebica. Studija je pokazala da se 73-81% populacije konstantno zadržavalo na tom

Evropska iskustva

Uticaj ishrane fazana na njihovo preživljavanje i reprodukciju

Fazan je za mnoge lovce omiljena divljač zbog specifičnog načina lova a meso fazana predstavlja izuzetnu namirnicu s obzirom da sadrži manje masti i veću količinu esencijalnih nezasićenih masnih kiselina u poređenju s mesom živine. Međutim, prirodna reprodukcija fazana u je nedovoljna da bi mogla da zadovolji potrebe brojnog članstva SLD TK. Općenito, ako se posmatraju indeksi brojnosti i odstrjela fazana i zeca, može se uočiti da su indeksi odstrjela znatno veći od indeksa brojnosti, posebno za fazana, što govori o neusaglašenosti brojnosti i odstrjela i predstavlja veliki problem u lovstvu. Fazan koristi hranu biljnog i životinjskog porijekla. Od hrane biljnog porekla najradije konzumira nježnije lišće i pupoljke, koji dominiraju u proljećnoj ishrani. U toku ljeta, a naročito jeseni, raste i na kraju postaje dominantno učešće sjemenja divljih i kulturnih biljaka. Pored ove hrane, fazan konzumira jagodičaste i druge plodove šumske vegetacije, a naročito je koristan zbog uzimanja velikih količina (10-30% od ukupne hrane) insekata i njihovih larvi. Učešće insekata u dnevnom obroku fazančića starosti do 10 nedjelja može da iznosi i do 80%. Većina insekata je štetna za poljoprivredne kulture, te je značaj prirodne ishrane fazana utoliko veći. Treba istaći činjenicu da fazan koristi i krompirovu zlasticu, koje druge vrste divljih ptica nerado konzumiraju. Mladi fazan sakupi dnevno 500-1000 jedinkištetnih insekata i 400-600 sjemenki korova dok su kod starijih jedinki u obroku pronađeni čak ostaci miševa i pacova. Na početku vegetacije lovište najčešće pruža obilje hrane biljnog i životinjskog porijekla za fazane.

U Engleskoj su ispitivali uticaj proljećnog prihranjivanja fazana na reproduktivne rezultate, a time i brojnost fazana u prirodi nezavisno od njihovog naseljavanja iz odgajivališta. Međutim, dodatna ishrana nije dovela do ranijeg gniježđenja kao i na povećanje gniježda, ali su se fazanke čije je gniježdo stradalo brže ponovo gniježdile. Osim zime, kritični period za divljač jesu ljetnji mjeseci, kada se zbog kombajniranja usijeva i zaoravanja (i paljenja)

području. U razdoblju prije gniježđenja brojnost populacije bila je gotovo 10 puta veća u odnosu na ostala posmatrana područja. Na ekološki nepovoljnim područjima gustina populacije rijetko je prelazila 5 jedinki po km2. Utvrđeno je da se 88% gniježda nalazilo na neobrađenim strništima uz rubove poljoprivrednih kultura. Takva područja osim povoljnog staništa (zaklona) pružaju i dobar izvor hrane što je važno jer se nosivost jarebica povećava sa poboljšanjem ishrane. Na osnovu te studije zaključeno je da se uz postojanje dovoljno velikih i pravilno grupisanih gredica neobrađene zemlje, koje se protežu kroz poljoprivredna zemljišta, može održati visoki nivo populacije uz 10% godišnji prirast bez intervencije iz kontrolisanog uzgoja.

Dosadašnji rezultati na zaštiti poljske jarebice za sada spadaju u domen lovne etike, jer lovci moraju kroz povećano unošenje iz vještačke proizvodnje obezbijediti brži povratak jarebice nego kada bi se čekala samo priroda da ovu koku u većem broju vrati u naša lovišta.

strništa drastično smanjuje količina raspoložive hrane na oranicama, a istovremeno zbog suše bitno se smanjuje i količina prirodne hrane. U nekim lovištima ljetnji mjeseci su vrijeme kada se mladi fazani iz odgajivališta ispuštaju u prirodu. Kod tako gajenih ptica evidentno je loše preživljavanje, u kombinaciji sa značajnim gubicima od predatora, parazitskih infekcija i gubitka kondicije. Zbog toga je važno da se izvesno vrijeme po ispuštanju mladih fazana u lovište nastavi sa njihovim prihranjivanjem. U Velikoj Britaniji takođe praksa je da se mladi fazani prihranjuju nakon ispuštanja, i da je

interes upravnika lovišta da se ta prihrana što prije prevedu na zrnata hraniva. U skladu s tim, Britanci su ispitivali uticaj prihrane fazana starosti 6-16 sedmica smješom koncentrata (20% sirovih proteina), nasuprot kontrolnoj grupi fazana koji su poslije desete sedmice života dobijali isključivo zrnavlje pšenice (10% sirovih proteina). Pored navedenih obroka, fazani su imali neograničeno na raspolaganju prirodnu hranu biljnog i životinjskog porijekla. Pri tome, autori su utvrdili signifikantne razlike u tjelesnoj masi i količini kloakalne masti kod 100 odstrjeljenih ptica (50 mužjaka i 50 ženki) starosti 22-24 nedelje I pored svih preduzetih mera, odgajanje fazana u fazanerijama i naseljavanje u lovišta jeste jedino rješenje kojim se može održati broj životinja u skladu s potrebama lovaca.

TUZLA DOG SHOWS 2016

FCI II: CANE CORSO/CANE CORSO ITALIANO – URACAN DELA MIRAGE DE TORRELLAS, VI. Cierzo Alcalde M. & Manuel J., Odg. Alcade Manuel.

FCI III: JORKŠIR TERIJER/YORKSHIRE TERRIER – LOLLI SHOP ASTON MARTIN, VI. Stojanović & Matoković.

FCI V: NJEMAČKI PATULJASTI ŠPIC/POMERANIAN – ZOLOTO UGRI BELOVED BARNY BEAR, VI. Party Antun Žan, Odg. Gorbunova Valeriya

FCI VI: BOSANSKI OŠTRODLAKI GONIČ BARAK – BARI, VI. Jasmin Hasanović, Odg. Hasanović Jasmin

FCI VII: NJEMAČKI KRATKODLAKI PTIČAR/DEUTSCHER KURZHAARIGER VORSTEHUND – BENA, VI. Mirsad Hećimović, Odg. Kitić Zoran

FCI VIII: ENGLESKI ŠPRINGER ŠPANIJEL/ENGLISH SPRINGER SPANIEL – BUMBLEBEES STORY, VI. Adem Handžić, Odg. Samardžić Dušan.

FCI IX: KOVRDŽAVI BIŠON/BICHON A POIL FRISE – CH AIRON; VI. Dejan i Violeta Pavlović Odg. Bela Renko.

CAC 2 PRVACI FCI GRUPA:

JBIS Najljepši mladi pas: NJEMAČKI OVČAR/DEUTSCHER SCHAEFERHUND – TROYA IMELMAN, VI. Branko Mladenović, Odg. Mladenović Branko.

FCI I: NJEMAČKI OVČAR/DEUTSCHER SCHAEFERHUND – CHANEL BADRE, VI. Salih Karić, Odg. „Badre“.

U organizaciji BKS-KINOLOŠKI SAVEZ U BiH, KK „Gonič“ Tuzla, KK „Tuzla“ i Cane Corso kluba BKS, u Tuzli je održan **Kinološki šampionat FBiH (CAC 1 i CAC 2)** međunarodnog karaktera i **Klupska izložba Cane Corso BKS**. Sudije: Refet Hadžić (BiH), Dragan Stojanović (BiH) i Igor Selimović (HRV). Komisija za žalbe: Damir Šerak. Dežurni veterinar: Kantonalna veterinarska stanica Tuzla. Domaćin je uz adekvatne uslove na sportskim terenima obezbijedio i bogat nagradni fond. Učestvovalo je preko 300 pasa sa oko 60 pasmina, a izlagači su

bili iz BiH, Srbije, Hrvatske, Španije, Austrije, Slovačke, Turske, Poljske i Rumunije.

Za najljepšeg psa CAC 1, izabran je CANE CORSO/CANE CORSO ITALIANO – URACAN DELA MIRAGE DE TORRELLAS, VI. Cierzo Alcalde M. & Manuel J., Odg. Alcade Manuel. Za najljepšeg psa CAC 2, izabran je ENGLESKI ŠPRINGEL ŠPANIJEL/ENGLISH SPRINGEL SPANIEL – BUMBLEBEES STORY, VI. Adem Handžić, Odg. Samardžić Dušan. Za najljepšeg psa Tuzla Dog shows 16 (Supreme BIS), izabran je CANE CORSO/CANE CORSO ITALIANO – URACAN DELA MIRAGE DE TORRELLAS, VI. Cierzo Alcalde M. & Manuel J., Odg. Alcade Manuel.

CAC 1 PRVACI FCI GRUPA:

JBIS Najljepši mladi pas: AMERIČKI STAFORDSKI TERIJER/AMERICAN STAFFORDSHIRE TERRIER – GRAND PRIX FROM RUSSIAN WITH LOVE, VI. Love Stojanović & Matoković, Odg. Stojanović - Matoković.

FCI I: NJEMAČKI OVČAR/DEUTSCHER SCHAEFERHUND – TROYA IMELMAN, VI. Branko Mladenović, Odg. Mladenović Branko.

FCI II: ROTVAJLER/ROTTWEILER – PONY CRNI VITEZ, VI. Milutin Petrović, Odg. „Crni vitez“.

FCI III: AMERIČKI STAFORDSKI TERIJER/AMERICAN STAFFORDSHIRE TERRIER – GRAND PRIX FROM RUSSIAN WITH LOVE, VI. Love Stojanović & Matoković, Odg. Stojanović - Matoković.

FCI V: NJEMAČKI PATULJASTI ŠPIC/POMERANIAN – ALIGER OF CHIAO LI YA, VI. Party Antun Žan, Odg. Hsieh Cheng-Ju.

FCI VI: BOSANSKI OŠTRODLAKI GONIČ BARAK – BARI, VI. Jasmin Hasanović, Odg. Hasanović Jasmin.

FCI VII: NJEMAČKI KRATKODLAKI PTIČAR/DEUTSCHER KURZHAARIGER VORSTEHUND – BENA, VI. Mirsad Hećimović, Odg. Kitić Zoran.

FCI VIII: ENGLESKI ŠPRINGER ŠPANIJEL/ENGLISH SPRINGER SPANIEL – BUMBLEBEES STORY, VI. Adem Handžić, Odg. Samardžić Dušan.

FCI IX: KOVRDŽAVI BIŠON/BICHON A POIL FRISE – CH AIRON, VI. Dejan i Violeta Pavlović Odg. Bela Renko.

Mirko Lamešić

Predsjednik Kinološkog kluba „Gonič“ Tuzla

ZANIMLJIVOSTI

Naučnici su zadnjih godina otkrili najmanje devet razloga zbog kojih je dobro imati psa, piše američki portal Business Insider.

1. Vlasnici pasa češće se smiju, po studiji objavljenoj u časopisu Society & Animals. Autori su pitali vlasnike pasa i one koji to nisu da zabilježe koliko se puta smiju u danu. Pokazalo se da vlasnici pasa to rade češće.

2. Psi su odani. Evoluirali od vukova psi su poznati po tome da žive u čoporima i razvijaju snažnu povezanost s ostalim članovima. To je ono što današnje domaće pse čini odanima. Stephen Zawistowski iz Američkog društva za sprečavanje okrutnosti prema životinjama kaže da psi na svoje vlasnike gledaju kao na članove čopora i s njima se blisko vežu kao što bi sa svojim „braćom i sestrama iz čopora“.

3. Ljudi sa psima su društveniji. Taj zaključak naučnika sa univerziteta u Liverpoolu i Bristolu dosta je logičan budući da vlasnici pasa češće izlaze u šetnje, susreću druge ljude i razgovaraju s njima bili oni vlasnici pasa ili ne.

4. Psi čuvaju zdravlje. Studija objavljena prošle godine u časopisu National Academy of Sciences pokazala je da djeca rođena u kućanstvima s psom imaju manji rizik obolijevanja od astme ili alergija. Zahvaljujući psima, kojima je dopušten izlazak i ulazak u kuću, djeca razvijaju izmijenjenu zajednicu mikroba koji štite od alergena.

5. Ljudi sa psima su aktivniji. Naučnici sa univerziteta u Michiganu ustvrdili su da 60 posto vlasnika pasa koji svoje ljubimce izvode u redovite šetnje time ispunjavaju kriterije za umjerenu tjelovježbu. Uz to, stariji koji šetaju svoje pse u fizički su boljoj formi od svojih vršnjaka koji se šecu sami, pokazala je studija objavljena u časopisu Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services.

6. Psi spašavaju živote. Psi nisu najbolji mačji prijatelji, ali početkom 2015. jedna je mačka sa Floride spašena transfuzijom pseće krvi. Neki psi imaju univerzalnu donatorsku krvnu grupu, baš kao i neki ljudi. Psi mogu pomoći ljudima kao svojevrzni sustav ranog upozoravanja pacijenata koji pate od napadaja, primjerice epileptičnih. Uvježbani psi mogu osjetiti dolazak napadaja 15 minuta prije nego što se dogodi.

7. Psi daju smisao. Oni su sjajno društvo svakome, ali posebno starijima. U studiji objavljenoj u časopisu Journal of Social Psychology zaključeno je da su starije osobe koje imaju psa zadovoljnije svojim socijalnim, fizičkim i emotivnim stanjem od onih koji ih nemaju.

8. Psi podižu samopouzdanje. Sudionici jedne druge studije koji su nabavili psa, deset mjeseci poslije imali su općenito više samopoštovanja, bolju tjelesnu aktivnost i manje se bojali kriminala.

9. Psi stvarno usrećuju. Jednostavan kontakt očima sa svojim ljubimcem otpušta oksitocin, hormon dobrog raspoloženja. U studiji kojom se mjerila razina oksitocina među dvjema skupinama vlasnika pasa, skupini kojoj je rečeno da ne gledaju svoje pse ravno u oči izmjerena je manja razina oksitocina od one kojoj je dopušten kontakt očima.

* * *

Istraživanja su pokazala da pse biramo prema svojoj ličnosti. Najdruštveniji ljudi biraju buldoga i lovačke pse. Maštovite osobe biraju male pse poput pudlica i italijanskih hrtova. Ljudi najčešće biraju pse koji su im slični. Na primjer, ljudi duge kose biraju pasmine dugih ušiju.

Naravno, možda je ipak najbolje birati pse prema hobijima i stilu života. Dobri psi za ljude koji vole aktivnosti u prirodi su doberman i australijski ovčari. Ako imate problema s napadima lošeg raspoloženja ili depresijom, možda bi vam mogao pomoći slatki ljubimac poput mopsa ili šiba inua. U slučaju da imate problema sa spavanjem, mogli biste sebi nabaviti psa koji voli da se mazi kao što su hrtovi i ovčari. Neki psi su bolji sa djecom – na primjer, biglovi i bokseri. A ako tražite pasminu koja će vas voljeti – svaki je pas za vas.

* * *

Psi mogu prepoznati raspoloženje ljudi po izrazu lica i tonu glasa, što je osobina koja se dosad mogla pripisati jedino ljudima, objavljeno je u časopisu Biology Letters britanskog kraljevskog društva znanosti. Druge životinje mogu također prepoznati emocije, ali samo unutar iste vrste. Da bi shvatio emocije druge vrste, mozak mora imati sposobnost razabrati, procijeniti i kombinirati zvukove i slike. U svrhu ovog istraživanja znanstvenici s britanskog

sveučilišta Lincolna i brazilskog Sao Paula postavili su 17 pasa ispred fotografija gnjevnih i sretnih lica, kombinirajući ih sa zvukovima sretnih i uznemirenih glasova. Psi su uspješno povezali veseli glas sa sretnom fotografijom i obrnuto. To pokazuje da su psi sposobni analizirati vezu između dva osjećaja i utvrditi dosljednost informacije. Naša studija pokazuje da psi imaju sposobnost integrirati dvije vrste osjetljivih informacija i ostvariti sukladnu percepciju ljudskih emocija. Tu kognitivnu sposobnost dosad su iskazali samo ljudi, rekao je britanski znanstvenik Kun Guo. Mnogi vlasnici pasa će reći da su njihovi ljubimci vrlo osjetljivi na raspoloženje članova obitelji. Međutim, kažu znanstvenici, važna je razlika između naučene reakcije i prepoznavanja različitih znakova o emotivnom stanju. U ovom istraživanju smo imali pse koji ne poznaju likove s fotografija i njihove glasove. To sugerira da je sposobnost kombiniranja emotivnih znakova karakteristična za pse, rekao je znanstvenik Daniel Mills.

* * *

Ženka rotvajlera imena Kyra hrani pet mačića koji su stari petnaestak dana. Neobičan je to primjer brige i velikodušnosti u životinjskom svijetu iz Mlina (Hrvatska) kod Nikoline Savinović Benić koja je pronašla mačiće bez majke i tako im spasila život.

* * *

Guinnessova knjiga rekorda potvrdila je da je Scooter, 30-godišnji sijamski mačak iz Mansfielda u Teksasu najstarija živa mačka na svijetu. Scooterov vlasnik Gail Floyd tvrdi da je njegov ljubimac rođen 26. marta 1986.

godine. Inače, najstarijom mačkom na svijetu smatra se mačka Creme Puff koja je živjela 38 godina.

* * *

Da je pas odan i vjeran čovjekov prijatelj i da revno i ustrajno obavlja svoje dužnosti potvrdila je Šarplaninka Lila u ljubuškom selu Bijača. Nikica Petrušić (74) ima

stado od 40 ovaca koje pazi i čuva, vodi na ispašu i brine se da se ne izgube ili da im se što drugo neugodno ne dogodi. Ali, unatoč pažnji i brizi dogodilo se da je jedan ovan nestao. Pronađen je nakon 13 dana u jednoj rupi zahvaljujući keruši Lili, koja se inače ni vuka ne boji.

* * *

Loveći sjeverne jelene David Bradt je u nacionalnom rezervatu Charles M. Russell u Montani (SAD) pronašao gotovo netaknute fosilne ostatke morske nemani, koju su naučnici odmah uporedili sa mitskim čudovištem iz Loch Nessa. Životinja, koja je duga 3,6 metara, živjela je u periodu krede (posljednjem razdoblju mezozoika) i bila je prilagođena životu u moru. Paleontolozi smatraju da je riječ o plesiosauru, morskoj nemani, koja je imala dug vrat i uglavnom se hranila ribom i lignjama. Oni se nadaju da će tokom naredne godine iskopati ostatke dinosaurusu i tako dobiti više informacija o životinjama iz tog perioda.

Simbol bosanskohercegovačke faune Smeđi medvjed

Medvjed koji živi u Bosni i Hercegovini je sisar iz reda zvijeri (*Carnivora*), porodice medvjeda (*Ursidae*), roda medvjed (*Ursus*) i vrste smeđi medvjed (*Ursus arctos*). Smeđi ili mrki medvjed u fauni Evrope je jedini predstavnik roda *Ursus*, porodica *Ursidae*. U BiH je zastupljena posebna podvrsta – *Ursus arctos bosniensis* (bosanski mrki medvjed).

Na našim prostorima medvjed živi najmanje oko 10. 000 godina. Historijskom retrospektivom vidi se da povećanje životnog prostora za čovjeka, neminovno utiče na recipročno smanjenje prostora za medvjeda. Čovjek je oduvijek imao osoben odnos prema ovoj zvijeri. U pradávná vremena, on je za njega predstavljao konkurenta u lovu, da bi se kasnim doveo u poziciju štetne i opasne životinje koja je uništavala njegovu stoku i usjeve. Na kraju, medvjed je postao i ostao lovna divljač.

Prema Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2016./17., lov na medvjede se praktikuje samo ako se ukaže potreba za komercijalni lov u Pravilnikom određeno vrijeme od 1. 10. do 31. 12. 2016. i od 1. 3. do 31. 3. 2017. godine, po jedan primjerak u LD „Sokolina“ Kladanj i LD „Zelemboj“ Banovići, kao i u ostalim lovištima ako se evidentiraju štete od medvjeda, uz obavezu izdavanja lovne dozvole i prijave odstrjela Savezu.

Danas u svijetu živi osam vrsta iz porodice medvjeda, i to su: smeđi medvjed (*U. arctos*) u Euroaziji i Sjevernoj Americi, bijeli ili polarni medvjed (*U. maritimus*) oko Arktika, američki crni medvjed (*U. americanus*) u Sjevernoj Americi, azijski crni medvjed (*U. thibetanus*) u Aziji, sunčasti medvjed (*Helarctos malayanus*) u jugoistočnoj Aziji, očalasti medvjed (*Tremarctos ornatus*) u Južnoj Americi, usnati medvjed (*Melursus ursinus*) u Aziji i veliki panda (*Ailuropoda melanoleuca*) također u Aziji. Svi su se razvili od zajedničkog predatorskog pretka Miacida prije oko 25 miliona godina. Još nedavno, geološki gledano, živjela je i deveta vrsta, špiljski medvjed (*U. spelaeus*), a koji je izumro s krajem posljednjeg ledenog doba prije desetak hiljada godina. Do prije pedesetak godina razni su autori opisivali nekoliko vrsta, te čak od 70 do 150 podvrsta smeđih medvjeda. Novije su biološke spoznaje, poduprte genetskim istraživanjima, pokazale da su sve to zapravo samo ekološke varijante iste vrste.

Bitno je razjasniti naziv za ovog medvjeda-smeđi medvjed ili mrki medvjed. Trebalo bi koristiti terminologiju kojom se koriste svjetske i evropske organizacije, koje predstavljaju vrhunske autoriteta za ove životinje - to je smeđi medvjed. Također i u jeziku u drugim zemljama ova vrsta medvjeda se naziva „smeđi medvjed“, odnosno jednu riječ u dvočlanom nazivu čini pridjev kojim se u dotičnom jeziku označava smeđa boja: engl. **brown bear**, tal. orso **bruno**, franc. l'ours **brun**, njem. **Braunbär**, slov. **rjavi medved**, dok se u bosanskom jeziku naziva **mrki medvjed**.

Smeđi medvjed je nekada bio rasprostranjen po cijeloj Euroaziji i Sjevernoj Americi. U Evropi nikada nije živio jedino na Islandu i na sredozemnim otocima Sardiniji, Korzici i Cipru. Danas je u zapadnoj Evropi praktično istrijebljen, a preostale su populacije male, međusobno odvojene i u nestajanju.

Smeđi medvjed, kao autentična divljač naših šuma i autohtona bosanskohercegovačka divlja životinja po mnogima je i najatraktivniju lovnu divljač. Smeđi medvjed je i najkrupnija zvijer našeg kontinenta. Stanovnik je brdsko-planinskih područja u kojima pretežni dio površine pokrivaju mješovite šume. U njima nalazi zaklon za svoje veliko tijelo, koje je valjkastog oblika s izraženom kosinom na zadnjim sapima. Naraste u dužinu do 230 i u visinu do 130 cm, a rijetko kada može biti teži od 300 kg. Rep mu je kratak i jedva dostiže 10 cm. Zdepasta građa tijela ukazuje na njegovu snagu. Glava mu je ovalna, uši kratke i zaokrugljene, a oči su sitne. Noge su mu relativno kratke, snažne i s relativno malim šapama (dužina 18-25 cm) s jakim kandžama. Čeljusti su mu vrlo jake u kojima ima 42 zuba koji su više prilagođeni uslovima biljne prehrane, a među kojima se ističu izuzetno snažni očnjaci. Općenito, glava, vrat, tijelo i noge su skladno građeni i vrlo snažni. Terenom se vrlo spretno kreće, čak i na vrlo strmim i kamenitim terenima, a odlično i pliva i dobro se penje. Snažni mišići vrata i glave predstavljaju njegovo glavno oružje u borbi sa neprijateljima i oruđe za pribavljanje hrane. Tijelo je pokriveno relativno dugom, kudravom, mekom i gustom dlakom. Boja dlake mu je tamno mrka, skoro crna. Rijetki su primjerci sa svijetlim nijansama, ali ih ima. Boja općenito zavisi od uslova staništa, godišnjeg doba i od starosti jedinki. Mladi na vratu imaju veću bijelu polumjesečastu mrlju, koja se kod nekih jedinki zadržuje do kraja života. Gole površine na tijelu su znak bolesti kože ili ranjavanja. Pod kožom je sloj masnog tkiva koje je u jesen najdeblje.

Medvjed pripada grupi svaštojeda (omnivora) pa je njegov probavni trakt prilagođen za varenje hrane biljnog i životinjskog porijekla, ali se pretežno hrani biljnom komponentom: plodovi šumskog bilja (jagode, maline, kruške, jabuke), lišće zeljastih biljaka, žirevi, gljive, kestenje, razne žitarice itd. Od hrane životinjskog porijekla na njegovom jelovniku su razni šumski insekti, sitni glodari, gmizavci, strvine uginule divljači. U taj jelovnik ulaze još i mladunci sisara i ptica, jaja šumskih koka, ribe, med sa pčelinjim larvama. Ponekad napada i domaće životinje. U pronalaženju hrane se služi odlično razvijenim njuhom. Čulom mirisa najprije i neprijatelja primjećuje, ali mu je dobro razvijeno i čulo sluha jer je sposoban da čuje najmanji šum koji ga pobuđuje na oprez. Vid mu je slabije čulo, kao i kod ostalih sisara koji žive na obraslom terenu, a kreću se noću.

Godišnji životni ciklus medvjeda počinje u proljeće izlaskom iz brloga u kojem je proveo zimski san. Mužjaci i ženke bez mladunaca izlaze sami, dok ženke s prošlogodišnjim i ovogodišnjim mladuncima izlaze zajedno (prve nešto ranije) i u potrazi za hranom lutaju širokim prostorom. Proljetno bilje i tek zazelenjela okolina omogućavaju im da se prehrane i sklone od pogleda neprijatelja. U to vrijeme (april-juni) je i period parenja, u kojem učestvuju polno zrele ženke (obično u trećoj ili četvrtoj godini života) i ženke koje su sve do tog momenta vodile prošlogodišnje mladunce (ženke se pare svake druge godine, a nose 240 dana). Oplodnju izvrši obično najjači mužjak koji je to pravo izborio. Jedan mužjak oplodi i više ženki. Do sredine ljeta medvjed ima hrane životinjskog porijekla u izobilju, a od tada pa do kasne jeseni osnovu njegove hrane čine razni šumski plodovi bogati ugljiko-hidratima koji mu omogućavaju

stvaranje masnih zaliha kao zimskog izvora energije tokom boravka u brlogu. Ne čekajući da ga zima iznenadi na vrijeme nađe pogodno mjesto za brlog, a to je obično u skrovitoj pećini ili pod korijenjem krupnih stabala. U brlog dopremi mahovinu, grančice i koru drveta i tako napravi «udoban ležaj». Zimski san povremeno prekida i budi se, a to je obično onda kada zima nije oštra i kada izlazi tek da se napije vode. Kada spava ne čuje šta se oko njega dešava. Svo vrijeme zimskog mirovanja medvjed troši i živi od masnih naslaga koje je sakupio hraneći se i stvarajući rezerve. Iako važi za plašljivu životinju koja se kloni čovjeka i kavage sa zvjerima, medvjed, ako je uznemiren u zimskom snu, zna se žestoko braniti, stupajući u otvorenu borbu sa bilo kim pa i sa čovjekom. Za vrijeme boravka u brlogu životne funkcije svih organa medvjeda se svode na najmanju mjeru. Tjelesna temperatura se snižava, opada broj otkucaja srca, a disanje postaje rjeđe. U takvoj situaciji je i utrošak energije minimalan.

Mušjak i ženka rijetko prezime zajedno, naročito ako ženka treba da dobije mlade. U januaru ili februaru ženka u brlogu, koji inače priprema znatno udobnije od mušnjaka, okoti mećice. Mećka koja se prvi puta koti donosi na svijet najčešće jedno, kasnije dva do tri mećeta, a samo izuzetno, i to isključivo starija ženka, okoti i više. Mladunci su slijepi i goli i teški 400-700 grama. Majka ih u prvo vrijeme drži na sebi ležeći na leđima, štiteći ih šapama i glavom. Mećici nagoni pronalaze majčine dojke s obiljem mlijeka i brzo napreduju. Paperjasta dlaka im ubrzo prekrije tijelo, a progledaju kroz tridesetak dana. Doje oko 5 mjeseci, ali već sa 2 mjeseca počinju iz znatizelje da uzimaju i drugu hranu koju jede majka da bi od polovine ljeta prešli isključivo na hranu iz prirode. Mećka je vanredno brižna majka koja o mladima brine duže vrijeme poučavajući ih i štiteći. Bdiujući nad njihovom sigurnošću, mećka je opasna i lukava ne prezajući ni od koga i pri tome se izlažući životnoj opasnosti. Mećici su takođe privrženi majci. Prve naredne jeseni mećka odlazi u brlog zajedno sa mladima i sa njima ostaje i poslije zimskog sna sve do pojave polnog žara. Tada ih napušta i rijetko kada nakon toga prihvata, pa i u tom slučaju samo do jesenjeg odlaska u brlog. Zimski san provodi sama jer u toku njega očekuje mladunce. Potpunu samostalnost mladi postižu nakon 1,5-2 godine života, a polno sazrijevaju u trećoj, najčešće u četvrtoj godini. Životni vijek smeđeg medvjeda je između 30-40 godina. Oglašava se dubokim brundanjem, a dahće i tuli kada je uzbuđen.

S obzirom na velike količine hrane koje su mu potrebne za izgradnju snažnog organizma i održavanje životnih funkcija, smeđi medvjed često pravi i štete u poljoprivredi, voćarstvu i stočarstvu, te lovci često preduzimaju mjere da se te štete ublaže. To se obično postiže prihranjivanjem u područjima gdje ova divljač boravi i gdje se želi zadržati. Medvjedi su vanredno otporna životinjska vrsta, veoma dobro podnose brojne nametnike-askaride u crijevnoj flori, a jedina bolest koja ih može ozbiljno ugroziti je bjesnilo. U područjima gdje se vrši intenzivno prihranjivanje klaničnim konfiskatima nisu rijetke salmoneloza i trihinelozna, ali bez većih posljedica po populaciju medvjeda.

Lovački trofeji medvjeda su preparirano krzno, lobanja (koji se ocjenjuju) i kost iz spolovila mušnjaka. Prema Zakonu o lovstvu F BiH, smeđi medvjed je kod nas lovostajem određen za zaštićenu divljač u uzgojnim područjima (prostori na kojima postoje ekološki i prirodni uslovi za njegov opstanak, odnosno za razvoj i reprodukciju).

U kategoriju ugroženih vrsta, medvjedi u BiH su svrstani usljed njihovog globalnog statusa, ugrožene vrste, usljed gubitka odgovarajućih staništa a i zbog krivolova. Historijski antropogeni uticaj na medvjede više se odražavao u direktnom ubijanju, dok je današnji antropogeni uticaj više izražen preko gubitka odgovarajućih staništa, zbog neprestanog rasta ljudske populacije, zahtjeva za povećanjem obradivih površina, sirovinama i životnim prostorom.

U BiH živi dio populacije Dinarskog masiva, druge po veličini u Evropi. Medvjedi u BiH, zajedno s medvjedima u susjednim zemljama, genetski su potpuno srodna i najzapadnija stabilna populacija, koja je posljednji mogući izvor za spas medvjeda u zapadnoj Evropi. Sve to stavlja smeđeg medvjeda na vrh vrijednosti prirodne baštine u Bosni i Hercegovini.

U BiH, prostor od oko 10.000 km² (20% BiH) predstavlja stanište medvjeda, uključujući oko 46% bosanskohercegovačkih šuma, gdje se smatra da boravi oko 1.200 jedinki. Prema nekim domaćim izvorima, brojnost medvjeda u BiH iznosi između 700 i 800 jedinki, odnosno gustina populacije je između 32 i 35 med/1000 km. Ovo su podaci na osnovu kojih je vidljivo da smo u gazdovanju medvjedima napravili veliki pomak unazad i čije posljedice mogu biti vrlo negativne, kako po samo gazdovanje medvjedima tako i za samu budućnost medvjeda na našim prostorima.

Plan upravljanja i njegova izrada zahtjeva temeljit, stručan i interdisciplinarni pristup. Takav dokument će u osnovi predstavljati definiciju provedbi mjera kojima se čuva biološka i ekološka ravnoteža prirodnih staništa medvjeda, kao i suživot čovjeka i medvjeda. Prilikom izrade plana upravljanja mora se postići potpuni konsenzus po osnovnim pitanjima svih interesnih skupina. Pored navedenog, plan mora biti usklađen s planovima susjednih zemalja koje gospodare medvjedom, kao i sa odgovarajućim akcijskim planovima evropskih institucija. Rezultati koje sprovođenje plana donosi su višestruki, te pored naučnog, stručnog, lovnoprivrednog i turističkog učinka, sasvim sigurno će doprinijeti i očuvanju i opstanku ovog simbola bosanskohercegovačke faune. Opći cilj ovog plana jeste očuvanje stabilne populacije medvjeda u BiH u brojnosti koja osigurava njenu sposobnost za opstanak i suživot sa čovjekom. Posebni ciljevi za postizanje općeg cilja uključuju (bez rangiranja prioriteta), su: Očuvanje staništa; Usklađivanje s međunarodnim propisima; Izbjegavanje opasnosti za čovjeka i njegovu imovinu; Utvrđivanje i održavanje poželjne brojnosti medvjeda; Postizanje ekonomske dobiti putem turizma i lovstva.

Staništa medvjeda u BiH, kao i na cijelom području Dinarida i Pinda, vrlo su vrijedna i mogu se uporediti s najkvalitetnijim staništima na području Karpata. Ta staništa, omogućuju visoki prirast, stabilnost populacije i takve zahvate u populaciju kakvi nisu mogući u mnogim dijelovima Evrope gdje boravi medvjed.

Osnovni preduslov za izradu i provođenje akcijskog plana gospodarenja sa medvjedom u BiH upravo je očuvanje staništa. Za staništa medvjeda u BiH treba istaći da su povezana sa, isto tako, kvalitetnim staništima u susjedstvu, te omogućavaju nesmetanu migraciju medvjeda. Dakle, u pripremi kvalitetnog gospodarenja medvjedom, a vodeći brigu o staništu, bit će nužno provoditi određene mjere za očuvanje njegovog staništa. Prije svega, za ispravno

prepoznavanje i potom provođenje mjera očuvanja staništa potrebno je stalno praćenje stanja i mogućih promjena. To će se ogledati kroz: Utvrđivanje područja rasprostranjenosti medvjeda, prikladnosti staništa za boravak medvjeda i utvrđivanje općeg kvaliteta staništa; Utvrđivanje svih vrsta postojeće infrastrukture i njezin utjecaj na stanište medvjeda; Utvrđivanje i unaprijeđenje šumskog ekosistema; planiranje zahvata u razvoju poljoprivrednih djelatnosti; Usklađeno struktuiranje turističko-rekreativnih sadržaja.

Evropska inicijativa za velike zvijeri (Large Carnivore Initiative for Europe) osnovana je 1995. radi rješavanja problematike zaštite velikih zvijeri, odnosno očuvanja populacija velikih zvijeri (smeđi medvjed, vuk, ris) u suživotu sa ljudima. To tijelo je pripremiло Akcijske planove zaštite velikih zvijeri koji su prihvaćeni od Vijeća Evrope na sastanku Stalnog odbora Bernske konvencije u novembru 2000. godine. Jedan od tih akcijskih planova jeste i Akcijski plan za zaštitu medvjeda u Evropi. Vijeće Evrope u Preporuci broj 74 (2000.) požuruje državne vlasti da u nacionalne Planove upravljanja tom vrstom uvrste i preporuke Akcijskog plana zaštite medvjeda u Evropi.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, trenutno u BiH, gospodarenje medvjedom uređuje lovno-gospodarska osnova lovišta. Lovnogospodarska osnova, osnovni je planski dokument koji se donosi za svako lovište kojim se uređuje cjelokupno gospodarenje sa lovištem i divljači za period od 10 godina. Lovnogospodarska osnova mora biti usklađena s osnovama za gospodarenje šumama, uslovima i načinom iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta, vodoprivrednom osnovom, prostornim planom i potvrđenim međunarodnim konvencijama i ugovorima iz područja lovstva i zaštite prirode, te prirodnih staništa divljači.

Pitanje donošenja plana, u okviru svojih ciljeva mora odgovoriti i na ovu problematiku unutar gospodarenja medvjedom, a neke interesne skupine smatraju je i osnovnim problemom. Štete od medvjeda su različite i uglavnom se odnose na one nastale u voćarstvu i ratarskim kulturama, štete na šumskom bogatstvu, stočarstvu i pčelarstvu, objektima kao i štete u prometu. Plan gospodarenja i njegovo sprovođenje mora dati odgovor, odnosno rezultate u smenjenju i kompenzaciji šteta.

Poseban dio je opasnost za čovjeka, mada se to rijetko dešava. U biti medvjedi se sklanjaju od čovjeka i napadaju ga jedino ako osjete da su ugroženi ili da su im mladunčad u opasnosti. U okviru plana gospodarenja, a i akcionih planova koji će se donositi, utvrdit će se mjere prema problematičnim

medvjedima, ali i mjerama koje će smanjiti mogućnost dovođenja konflikta medvjeda i čovjeka.

Pri procjeni brojnosti medvjeda, u toku pristupa izradi plana gospodarenja a kasnije i akcionim planovima koji će se donositi na osnovu navedenog plana, utvrdit će se optimalni kapacitet u bosanskohercegovačkom staništu. Poželjna brojnost treba da odražava odnos između veličine teritorija na kome će medvjed moći zadovoljiti većinu svojih životnih potreba i njihovog maksimalnog broja koji neće imati štetan uticaj na suživot sa ljudima

S obzirom na kvalitet životnog prostora medvjeda, kao i na mogućost suživota sa ljudima, životni prostor medvjeda će trebati zonirati na nekoliko zona. Prije svega, to su: zone stalnog boravka, zone povremenog boravka gdje je medvjed prihvatljiv, zone povremenog boravka gdje on nije prihvatljiv i zone slučajne prisutnosti medvjeda. Stanje s populacijom ove životinje se prati pomoću sistemskog prikupljanja svih podataka o živim jedinkama kao i o smrtnosti medvjeda.

U periodu koji je prethodio ratu, a kao posljedica velikih isplaćenih šteta od medvjeda, na našim prostorima se razmišljalo i predlagalo izdvajanje najboljih medvjedih staništa i uzgojnih područja na površini oko 16500 km koja bi mogla biti osnova za uzgoj i održavanje populacije između 1200/1300 medvjeda, odnosno 72-78 medvjeda/1000 km.

U BiH smo u cijelom periodu od 1992. godine do danas imali siguran trend opadanja brojnosti populacije, a kao posljedicu ratnih događanja, nejedinstvenog gazdovanja, pogoršanja ekoloških prilika sa smanjivanjem kvalitetnih staništa medvjeda, uz očigledno slabljenje ekonomske baze neophodne za održavanje i provođenje niza mjera potrebnih u svakom lovnom gazdovanju. Sistematskim gospodarenjem medvjedom koje će ovaj plan obezbijediti, može se ostvariti vrlo značajan turistički i lovnoprivredni efekat. Jedan od preduslova za to jeste i pristupanje Konvenciji o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES). Bez ovog uslova nemoguće je izvoziti trofeje, a to je, konačno, jedan od uslova koji strane turiste – lovce može dovesti u našu zemlju.

43. sajam IWA Outdoor Classic 2016

Od 4. do 7. marta u Nirnbergu je održan je 43. sajam lova, sportskog streljaštva i života u prirodi IWA 2016. U ponudi od rekordnih 1.455 izlagača iz oko 120 zemalja i više od 45.000 posjetilaca iz cijelog svijeta, nije bilo puno revolucionarnih noviteta što se lovačkog oružja tiče, a Sauer je ponudio one u prihvatljivim evropskim cijenama, ali i u nešto višem rangu - premium klasi.

Uočljiv je trend montiranja prigušivača pa i kod najvećih imena u svijetu lovačkog naoružanja. U mnogim njemačkim savezima je odnedavno zakonom omogućeno da lovci mogu olakšano nabavljati i koristiti prigušeno oružje. Lovački karabini s namontiranim prigušivačima su od skoro potpuno normalna pojava u većem dijelu Njemačke. Istina, potrebno je posjedovati posebnu dozvolu, ali je njeno dobijanje više-manje formalnost. Po riječima domaćina na štandovima ta novina je naišla na vrlo dobar odziv među lovcima svih generacija. Na ove izmjene zakona su uticala i brojna naučna istraživanja na polju zaštite zdravlja (sluha), kao i ponašanja životinja, te je ocjenjeno da je korist od prigušenog oružja u lovu znatno veća od potencijalne opasnosti, očigledno neopravdane, od zloupotrebe u krivolovu.

Velike oružarske kuće prikazale su predivno lovačko oružje, koje nikako ne može ostaviti ravnodušnim lovca pred majstorski dizajniranim modelima čiji je kundak od plemenitog drveta s neopisivim šarama do prelijepih ručnih gravura rađenih s mnogo ukusa, ali i s ponudom standardnih modela rađenih od nehrđajućeg čelika s plastičnim kundacima u jarkim maskirnim tonovima...

SAUER je izložio modele S100 i S404. Prvi je za naše standarde prihvatljive cijene, dok je drugi u premium klasi. Među njima se posebno ističe model S404 Artemis, namijenjen damama-lovcima. U pitanju je standardni model S404 prilagođen konstituciji lepšeg pola, a razlika je, prvenstveno, u dimenzijama i obliku kundaka. Osim što je na celoj seriji karabina S404 omogućeno jednostavno ručno zapinjanje, izmjena kalibra preko izmjene cijevi i glave zatvarača, podešavanja okidanja i slično, nudi se i jednostavno, a izuzetno sigurno postavljanje i skidanje

optičkog nišana bez gubljenja nule. I sve to uz gladak rad zatvarača i postavljanje okvira uz njegovo dodatno ručno bravljenje. Za sve ovo je dovoljan alat koji dolazi uz oružje, a koji je smješten u prednjem dijelu potkundaka.

Posebno je zanimljiva mogućnost lakog rasklapanja karabina i njegovog pakovanja u poseban kofer radi lakog i bezbjednog transporta i skladištenja.

BLASER, čuveni nemački proizvođač, ni ove godine nije razočarao. Predstavio je novu lovačku pušku, vitku bokericu pod nazivom F16. U pitanju je oružje s trenutno najnižim profilom baskule na svijetu, što rezultira izuzetno nisko postavljenim težištem za jednu sačmaricu. Posljedica svega toga je izuzetno oružje, podesno za brzo

plasiranje hica. Sam oblik puške je vrlo zaobljen i na neki način odudara od uobičajene predstave njemačkog oružja, jer više podseća na neki model vrhunskih italijanskih puškara.

MAUSER je prijatno iznenadio s osvježenom serijom karabina M-12. U pitanju su tri nova modela, odnosno, Impact, Max i Trail. Impact je razvijen sa eksploatacijom u teškim uslovima, na umu. Koristi kratku cijev visokog kvaliteta u kalibrima .308 i .243 i sintetički kundak, a čelični dijelovi su presvučeni ilaflonom. Max je dobio kundak urađen od drvenog laminata i ima otvor za palac. Strm ugao rukohvata omogućava opuštenu rukovanje, ali i rapidno i precizno gađanje. Rukohvat je urađen tako da

podjednako dobro odgovara i ljevorukim i desnorukim strijelcima, kao i ljudima s malom ili velikom šakom. Trail je, takođe, namjenjen za upotrebu u otežanim uslovima. Čelični sanduk i cijev od samo 470 mm dužine čine srce sistema. Kundak je urađen od narandžasto obojenog polimera u maskirnom dezenu, dok nišan s tri tačke omogućava izuzetno brzo nišanje, čak i u najlošijim svjetlosnim uslovima. U kombinaciji s tzv. muzzle-safe sistemom, što je naziv za čepiće za zaštitu usta cijevi od zapušavanja, ovo je odlična puška za lov na vrlo kratkim distancama. Upadljiv jedrečavo obojenom kundak.

BERETTA je imala vrlo zapažen nastup. U ponudi je i dalje Gun pod 2, gedžet (promovisan na IWA 2015) - moderan elektronski uređaj, spakovan u pištoljski rukohvat lovačke puške. U stanju je da se poveže s vašim pametnim telefonom i kaže koliko ste hitaca ispalili, gdje i kada se to dogodilo i slično. Takođe, uređaj može korisno da posluži i u slučaju nezgode u lovu i da pomoću njega pošaljemo službi spasavanja tačnu lokaciju. Ovog puta je uređaj bio postavljen na Berettinu laganu poluautomatsku sačmaricu A400 Xtreme. Samo oružje ima oko 3 kg, što ga čini vrlo zgodnim za dugotrajno nošenje. Pouzdanost

je na izuzetno visokom nivou, te puška bez problema guta svu municiju s patronama dužina od 2 3/4 do 3 1/2 inča i masama projektila od 24 do 64 grama. Ali, i dalje je u stanju da plasira četiri hica u sekundi! Za ovo je zaslužan napredan koncept za redukciju trzaja, koji kombinuje hidrauličke amortizere i posebno napravljen potkov kundaka. Uz to, i sam oblik kundaka ima pozitivan uticaj na smanjenje trzaja, što omogućava strijelcima udobno gađanje. Italijani su se iznova pokazali kao majstori primjenjenog dizajna.

Dobar utisak su ostavili optički nišani iz Kahlesa, od onih pogodnih za lov do onih namjenjenih dalekometnom streljaštvu i borbenoj upotrebi. Posebno

je upečatljiv univerzalan model K624 i MOAK. Sa 95% svjetlosne propustljivosti pruža kristalno čistu i jasnu sliku. Veliki opseg podešavanja doboša daljinara s odličnom unutrašnjom mehanikom i u kombinaciji s dobro koncipiranom končanicom garant su sigurnog korišćenja na velikim daljinama. Leica je izložila dve nove serije optičkih nišana, koji u potpunosti zadovoljavaju sve lovačke i streljačke potrebe, kao i liniju osmatračkih durbina vrhunskih karakteristika. Optike iz serije Visus i LW se nude s uvećanjima 2,5-10x i 3-12x, dok se nišani iz serije Magnus kreću u rasponu od 1-6,3x pa do 2,4-16x. Visok nivo svjetlosne propusnosti od oko 92% omogućava plasiranje pogotka čak i u lošim svjetlosnim uslovima. Minox iz Veclara je predstavio tri nova modela optičkih nišana iz serije ZX5. Oni s uvećanjem od 2-10x su podesni za dnevni lov, dok bi se model s uvećanjem od 3-15x mogao smatrati univerzalnim, odnosno pogodnim i za lovačke, kao i streljačke aplikacije. Model s najvećim uvećanjem, od 5-25x, očigledno je namjenjen dalekometnim strijelcima. Prečnik tubusa od 30 mm i petostruko uvećanje nude maksimum fleksibilnosti pri gađanju na malim, kao i velikim udaljenostima. Takođe, udaljenost oka od okulara je povećana na čak 100 mm. Ovo omogućava upotrebu naočara prilikom gađanja, kao i montiranje ovih nišana na puške u moćnim magnum kalibrima.

IN MEMORIAM

Suljić (Suljo) Sulejman
(1935. – 2016.)

Sredinom juna redove LD „Mejevica“ Srebrenik zauvijek je napustio počasni član, naš Sulejman. Bio je radan, vrijedan, disciplinovan, iskren i skroman, zbog čega je bio cijenjen među kolegama lovcima, mještanima Srebrenika i šire. Njegovim odlaskom najviše su izgubili njegovi najbliži, a Društvo je izgubilo dobrog prijatelja. Ostaće u trajnom sjećanju svih, a posebno članova Društva koji su odlaskom u lov zborovali u njegovoj vikendici.

LD „Majevica“ Srebrenik

Bojić (Zahid) Nevres
(1974. – 2016.)

Ranom smrću našeg Nevresa LD „Zelemboj“ ostalo je bez još jednog vrijednog i uglednog člana. Našeg Pumpicu ćemo pamtiti kao veselog, smirenog, pozitivnog lovca i velikog ljubitelja prirode, učesnika svake akcije na uzgoju i zaštiti divljači. Kao takav ostaće u sjećanju svih njegovih prijatelja, a naročito kolega iz Sekcije „Grivice-Bučik“.

LD „Zelemboj“ Banovići

TUZLA DOG SHOW 2016

